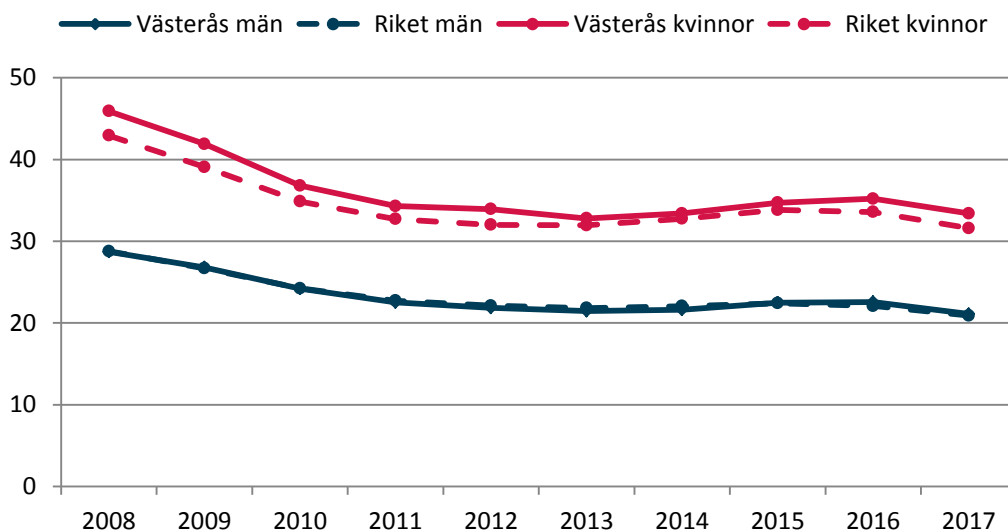

Sjukskrivningar – ohälsotal

Siffror från SCB och Försäkringskassan visar att ohälsotalen sjönk både i riket och i Västerås under 2017. Uttagen av sjukpenning varierar över tid, och förändras snabbare än sjukdomsförekomsten i samhället. Försäkringskassan förklarar den senaste tidens nedgång i huvudsak med skärpta rutiner, vilket lett till ökade avslag. Bakom ohälsotalet döljer sig både korta och långa sjukskrivningar. Även om antalet dagar minskar totalt, fortsätter antalet personer som varit sjukskrivna i över två år att öka.

Ohälsotalet uppdelat på kön, Västerås och riket 2008 – 2017

Personer 16 till 64 år

Källa: Försäkringskassans årsstatistik

I diagrammet på sida två redovisas ohälsotalen i våra stadsdelar. Generellt sett är ohälsotalen högst i de områden som har lägst inkomster och högst arbetslöshet, medan ohälsotalen är lägre i de områden som har de högsta inkomsterna och den lägsta arbetslösheten. Skillnaderna mellan män och kvinnor är störst i Irsta, Skiljebo-Hemdal-Brandthovda och Önsta-Gryta. Där är kvinnornas ohälsotal dubbelt så höga som männens. Skillnaden är lägst i Rönby där kvinnornas ohälsotal är 1,2 gånger större än männens.

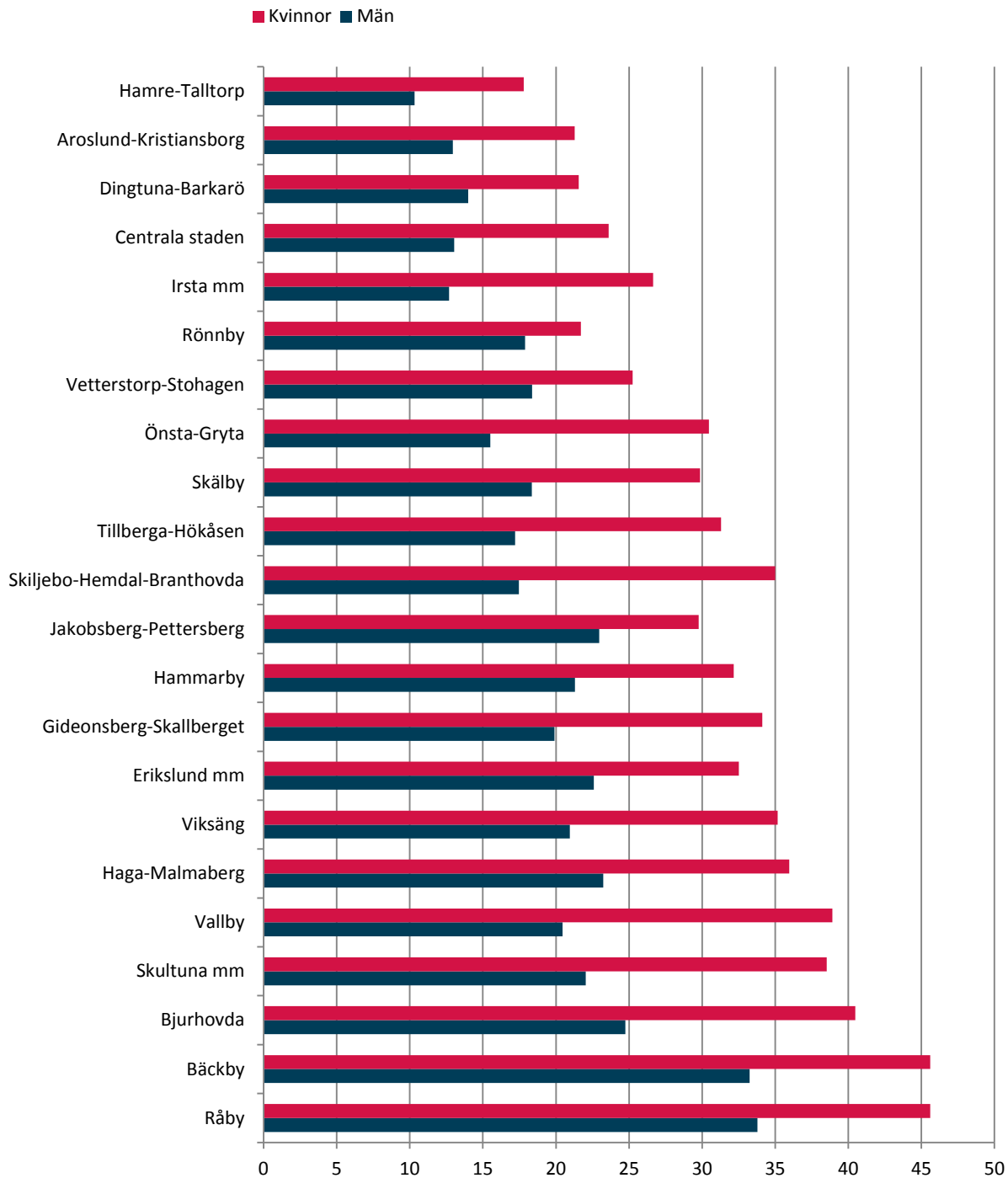
Begreppet ohälsotal kommer från Försäkringskassan, och är en sammanställning av antalet dagar med sjukpenning och andra ersättningar, till exempel sjukersättning. Antalet dagar delas på antalet personer som är anslutna till socialförsäkringen. För anställda betalas sjukpenning i de flesta fall ut i och med den fjortonde dagen hemma.

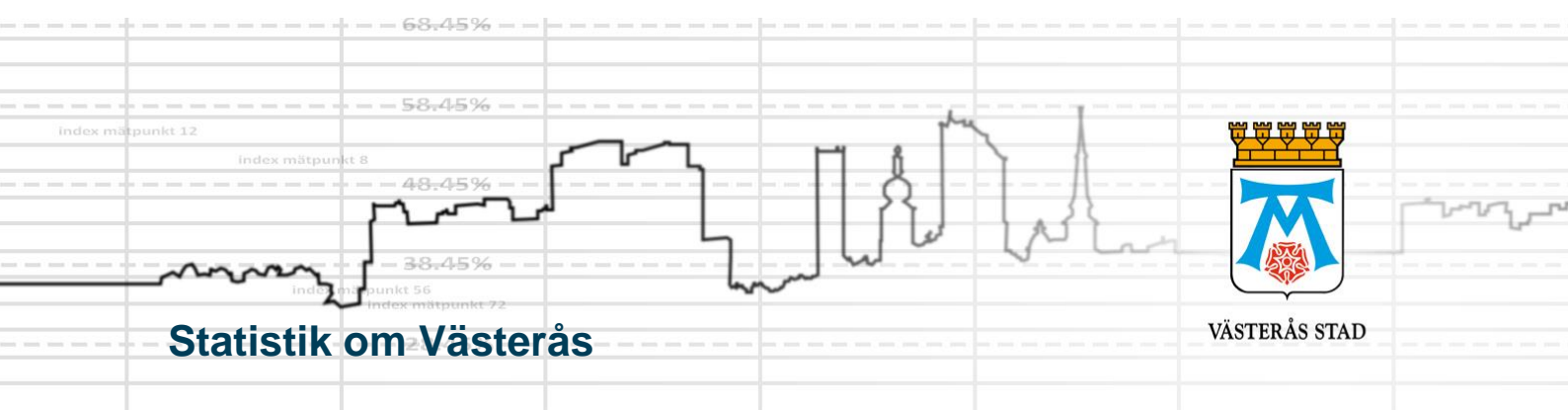
Statistik om Västerås

Antal ohälsodagar per person efter område och kön, 2017

Personer 16-64 år. Källa: SCB OSDB. OBS! Det går inte att jämföra detta diagram med ovanstående, uppgifterna kommer från olika källor.

Statistik om Västerås

Fler riskfaktorer i kvinnodominerade yrken

Sett till hela riket har kvinnor sedan början av 80-talet haft högre sjuktal än män. En viktig förklaring till skillnaden är att det förekommer fler riskfaktorer för ohälsa i yrken som traditionellt innehåller av kvinnor. Det handlar bland annat om högt antal medarbetare per chef, höga krav och liten kontroll över det egna arbetet, samt låg belöning i relation till insatsen. Risken att dessa förhållanden ger ohälsa är lika stor för båda könen. Ytterligare en förklaring till kvinnors högre sjuktal är mindre tid för återhämtning, så väl i hemmet som på arbetet.

Källor Arbetsmiljöverket (2017) Rapport 2017:6. En vitbok om kvinnors arbetsmiljö; Försäkringskassan (2018) Uppföljning av sjukfrånvarons utveckling 2018; Försäkringskassan (2018) Öppna data; SCB (2018) Databaserna OSDB och MONA

Psykiatriska diagnoser vanligaste orsaken till sjukskrivning

Psykiatriska diagnoser är den vanligaste orsaken till pågående sjukpenning bland både män och kvinnor i riket. Sedan 2010 har denna grupp ökat stadigt i antal, med en kraftigare ökning bland kvinnor än bland män. För kvinnor är rörelseorganens sjukdomar den näst största sjukdomsgruppen, medan den för män är "övriga diagnoser" (exklusive skador).

Västerås: skillnader och likheter utifrån ålder, utbildning, yrke och ursprungsland

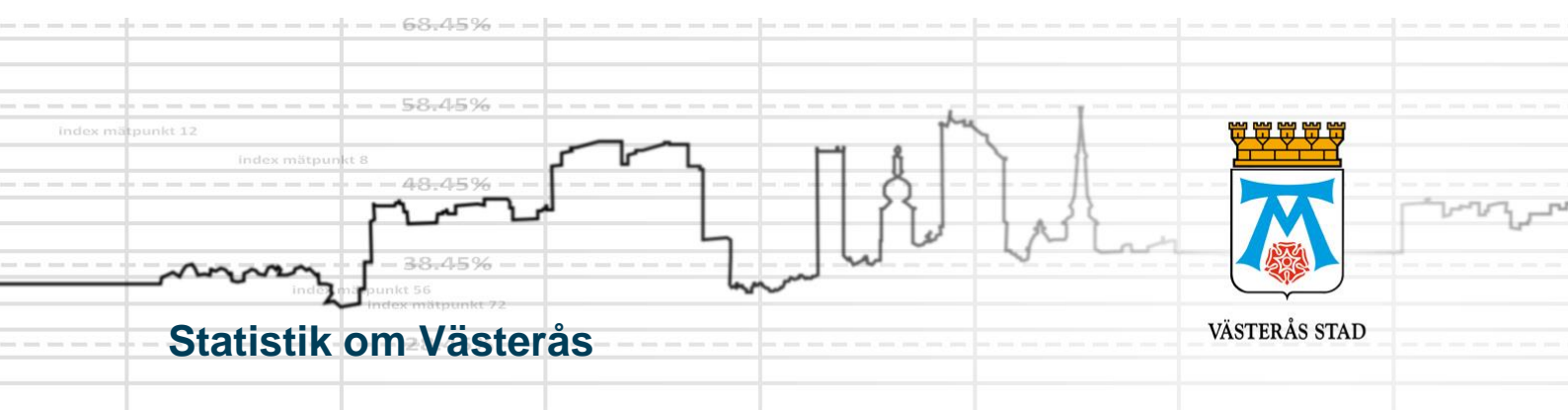
En jämförelse mellan ålders-grupper visar att ohälsotalen ökar med stigande ålder. Ökningstakten är högre för kvinnor än för män. Den relativa skillnaden (männens ohälsotal delat på kvinnornas) skiljer sig åt mellan åldersgrupperna. För den yngsta åldersgruppen är den liten och varierar beroende på den exakta avgränsningen i ålder. Skillnaden är högst för gruppen 35–44 år.

Åldersgrupp	Ohälsotal 2017 Västerås	
	Män	Kvinnor
20–24 år	15,1	14,5
25–34 år	12,6	19,6
35–44 år	14,5	25,2
45–54 år	22,6	37,7
55–64 år	40,7	67,6

Kvinnornas ohälsotal är då 1,73 gånger högre än männens.

En jämförelse mellan olika utbildningsgrupper visar att ju högre utbildning desto lägre antal ohälsodagar. Skillnaderna mellan dessa grupper är störst bland männen. Män med förgymnasial utbildning har 3,8 gånger högre ohälsotal än män med eftergymnasial utbildning.

Sett till situationen på arbetsmarknaden var ohälsotalen högst bland de ej förvärvsarbetande, 70,5 dagar per person och år. För hela den arbetande befolkningen var ohälsotalen högst inom vårdande yrken, utbildning och fastighetservice (se tabell på nästa sida). År 2016 sysselsatte dessa yrkesgrupper nästan 20 000 personer i staden, varav 88 procent var kvinnor.

VÄSTERÅS STAD

Statistik om Västerås

Yrkesgrupper i Västerås på minst 1 000 personer Fem högsta och lägsta	Ohälsotal 2016
Lägst antal ohälsodagar per person	
Dataprogrammering, datakonsultverksamhet och dylikt	5,3
Arkitekt- och teknisk konsultverksamhet; teknisk provning och analys	5,6
Tillverkning av elapparatur	7,3
Restaurang-, catering och barverksamhet	7,6
Specialiserad bygg- och anläggningsverksamhet	8,8
Högst antal ohälsodagar per person	
Fastighetsservice samt skötsel och underhåll av grönytor	14,7
Utbildning	15,0
Hälso- och sjukvård	16,1
Öppna sociala insatser	18,8
Vård och omsorg med boende	21,2

Ohälsotalen var lägst för datakonsulter, tekniska konsulter, inom tillverkningsindustrin för elappartur, restaurangverksamhet och specialiserad bygg och anläggning. Dessa grupper sysselsatte år 2016 runt 11 500 personer i staden, varav nästan en fjärdedel var kvinnor. Listan är räknad på totalen, medan en könsuppdelad lista visar att ohälsotalen för kvinnor är högst inom transportsektorn, med 26 dagar per person och år.

Slutligen har en jämförelse även gjorts utifrån födelse land, för boende i Västerås 2017. Sett till födelse land har personer med inrikes bakgrund något högre ohälsotal än personer med utländsk bakgrund. Det förhållandet beror helt på kvinnorna, medan det hos männen är gruppen utländsk bakgrund som har högst ohälsotal.

Begreppen inrikes/utländsk

bakgrund Personer födda i Sverige med minst en förälder född i Sverige grupperas som *inrikes bakgrund*. Personer födda utomlands eller vars båda föräldrar är födda utomlands grupperas som *utländsk bakgrund*.

Frågor?

Malin Udén, utredare, Konsultcenter
malin.uden@vasteras.se 021-39 10 64